

LA LÀPIDA

Un relat de: [MariaM](#)

Des del jardí, a l'ombra generosa del tendal. Quan es replegui hauré de buscar-me un altre lloc; ell, el tendal, és autònom i no se'l pot contradir, només accepta ordres del petit molinet que, amb les seves minses aspes, li assenyala d'on arriba el vent i quan cal replegar-se. Ves, tu, tant a gust que em sento aquí.

Aquesta nit he dormit sola; no fora novetat si es tractés del llit, però, parlo d'estar sola a casa. És la casa familiar, la segona residència, força gran, de dues plantes, amb moltes finestres i encerclada per un gran jardí, de diferents replans, també. Està una mica aïllada del poble i és això el que em fa una certa basarda.

De dia, a plena llum del sol, com ara mateix, tot és nítid i transparent, res a veure amb les ombres de la nit, que ho envolten tot d'una aurèola peculiar. Les baladres es transformen en figures en moviment continuat; les branques dels pins en braços que s'allarguen. Els coloms, que durant el jorn es caguen per tot sense miraments, allà on se'ls hi enxauta, de nit són els absents no desitjats.

De tot plegat, anit en feia experiència des de la terrassa de dalt, la més propera a la meua habitació. Les sensacions són prou diferents; de dia mires i de nit contemples. Més diferent, encara, és estar sola o de sentir-te acompanyada. Quan ja havia tancat persianes i finestres, llevat de les meves que deixo obertes de bat a bat, em disposava a anar-me'n al llit, vaig donar el darrer cop d'ull al jardí. Alguna cosa brillava en el replà de baix, el marge més proper a la vora del camí. Dubtava en acostar-m'hi, però, la foscor em feia una certa basarda, fos el que fos, l'endemà encara hi fora...

Basarda i cansament em vencerien, o no. L'insomni és un estat frenèticament creatiu. Mentre dura conceps proeses amoroses i actes criminals; viatges veloçment, escrius llibres sencers i, fins i tot, canvies diverses vegades de vida o de món.

Avorrida de donar tombs al llit, finalment, em vaig decidir per anar fins el darrer replà del jardí. Les pluges de juny, força abundants i sovintejades, havien provocat una esllavissada en el terreny i el pedregam del marge es destruï, anant a raure a l'altra banda del camí. Construït de nou amb pedra seca, no estava enllestit, encara. Restaven pedres per col·locar i la terra estava visiblement remoguda. En apropar-m'hi, llanterneta en mà i, també, amb l'ajut de la lluna, vaig descobrir, mig soterrada, una làpida de marbre. Em deixà esglaiada. Qui estava enterrat allà, i des de quan? Recent no era, certament; la sepultura destrossada per les excavadores que hi havien estat treballant darrerament, era buida i les restes de les despulles es veien escampades al voltant de la làpida, entre pedres, males herbes i esbarzers. Enfilat a la màquina, el treballador que la manipulava, possiblement, no ho hauria percebut.

Amb l'ajut d'un pal vaig alçar el que quedava d'uns sudaris, ennegrits i encartonats, pels efectes del temps i les pluges. Hi havia cucs petits que vinclaven i revinclaven de pressa. Amb molt d'esforç vaig arrancar algunes de les herbes que cobrien la làpida i amb els baixos de la camisa que duia en ficar-me al llit, intentava treure el fang que s'havia incrustat damunt d'unes lletres de metall, ja gairebé intel·ligibles. Havia perdut la noció del temps, però, mans i braços eren plens d'esgarrinxades.

Em conec prou per saber quan tinc molta por o quan només en tinc una mica. Ara no en sentia ni poca ni molta, tenia un objectiu i estava a punt d'assolir-lo; amb les ungles havia escrostonat el fang i les adherències però, no podia llegir les lletres.

He començat escrivint sota el tendal, el que va per lliure i es replega sol. M'ho ha fet un parell de vegades i me n'he anat a recer. Volia continuar perquè tenia necessitat d'interioritzar respecte el que m'ha passat aquesta nit, el que he viscut. Amb basarda, poca o molta. M'he llevat, però, quan m'he mirat els braços esperant veure'ls plens d'esgarrinxades i les ungles trencades, pell i ungles estaven intactes. M'he quedat molt sorpresa, amb una sensació molt rara, la sensació d'haver embogit. Què havia passat mentre dormia? He baixat fins el marge. Ni pedres, ni herbes, ni làpida, ni fang, ni restes, ni els cucs vincladissos i apressats. El marge de pedra seca estava acabat, impecable.

Sota els atacs d'insomni, la lírica i el drama es confonen... Els somnis, en general, crec que són la veu de l'inconscient, no es poden interpretar a corre-cuita. M'agradaria saber, això sí, quina intenció tenen els morts, cas de tenir-ne, i que tot plegat sigui cosa d'ells, en fer-nos arribar els seus missatges.

Algun dia de setembre.

Des de la darrera vegada, a començament de juliol, no havia escrit més sobre el tema d'aquell somni que tant m'amoïnà. No n'havia escrit perquè no fou un somni recurrent, però, hi pensava esporàdicament. Ara és diferent. Crec que és seriós i ho vull fer.

Durant l'estiu, ens semblà que la piscina perdia aigua i vam acordar amb el tècnic que ens fa el manteniment que a primers de setembre en faria la revisió a fons. La va fer i, tant a fons que, a banda d'una fuga important, va descobrir altres coses que el van deixar garratibat. Ens va avisar de què hi anéssim el més aviat possible. Havíem acabat les vacances i ja treballàvem, però, hi anàrem ràpidament. Aquest cop, els sorpresos i molt, fórem nosaltres, cadascú tindria els seus motius, esclar.

L'excavadora que havia estat buscant d'on provenia la fuga, a la tercera o quarta vegada de clavar mossegada a

la terra, havia deixat al descobert una làpida. Tan sols tenia una creu pintada de negre, sense nom, sense cucs i sense mort; suposadament, i era molt suposar, les cendres podrien romandre en una capsa de metall. En un costat, al peu de la làpida a la dreta, es veia mig difús pel desgast, un dibuix. Tots van comentar que era una mena de jeroglífic. Tots menys jo. No en vaig dir ni una paraula, perquè jo hi havia vist molt més. El vaig identificar com el que té el braçalet que anys enrere m'havia regalat l'avi; vam suposar que era de l'àvia, ja morta. Vaig callar perquè, el més rellevant per a mi, era la similitud, era igual al que havia entrellucat en el meu somni. De tot plegat no n'he dit res als de casa. Com explicar-ho? Tampoc hi vull pensar més ni capficar-m'hi, però, ara sí que em qüestiono la relació que hi pot haver entre una i altra làpida.

Temps enrere, en el poble s'havia comentat la descoberta d'algunes sepultures, possiblement provinents de durant la guerra. Tot són suposicions, i jo em quedaré sense resposta, però no desitjo furgar en la intimitat de ves a saber qui i em dic que, del més enllà ningú torna per dir-nos com els hi va, però, d'aquest fet insòlit, al que no hi trobo explicació, sigui una manera, una mena de resistència que tenen els absents, per convidar-nos a recordar-los.

M'agrada la suposició i la compro, però, ja hi tornem!, a qui he de recordar que hagués pernoctat en aquella làpida?